

سخن ماه:

نرخ ارز ؟

دکتر امیرھوشنگ امینی

در حالی که با کاهش نرخ تولید ملی و به تبع آن کاهش قدرت خرید ریال نرخ برابری ریال با انواع ارز، از جمله دلار افزایش می یابد، و به بیان روشن تر دلار در برابر ریال هر روز گرانتر از روز قبل می شود، کارگزاران اداره امور به ویژه کارگزاران اداره امور اقتصادی کشور غافل از اینکه حفظ قدرت خرید پول ملی در هر اقتصادی وظیفه اصلی بانک مرکزی مربوط می باشد از این رو ارائه هر نوع راهکاری برای حفظ یا تثبیت قدرت خرید آن که خود ازجمله عوامل کاهش آن می باشند از جمله سازمان مدیریت برنامه و بودجه و مجلس شورای جمهوری اسلامی که با ارائه و تصویب لایحه های بودجه تورم زا خود عامل اصلی کاهش قدرت خرید ریال می باشد، دانسته یا ندانسته بار وظیفه بانک مرکزی را با ارائه راهکارهای هرچند ناکارآمد مشکل و مشکلتر می کنند.

بنابراین همانگونه که بارها در همین خبرنامه عنوان شده است براساس اصول مبنای اقتصاد سیاسی حفظ قدرت خرید پول ملی در هر اقتصادی وظیفه اصلی بانک مرکزی همان اقتصاد است، مشروط به مستقل بودن بانک مرکزی و اداره آن از سوی مدیریتی واجد شرایط و به بیان روشنتر ریاست آن که باید سنترال بانکر (Central Banker) باشد.

از آنجا که در اقتصاد متمرکز دستوری دولتی، بانک مرکزی به عنوان زیرمجموعه ی وزارت امور اقتصادی و دارایی و به عبارت دیگر دولت نمی تواند از ویژگیهای استقلال برخوردار باشد، به ویژه این که در چند دهه ی اخیر تا کنون جز یکبار هیچ گاه از مدیریت بانکی مقبول برخوردار نبوده است، لذا اینکه صرف نظر از اظهار نظرهای نامربوط برخی کارگزاران امور اقتصادی، روشن نیست رئیس کنونی بانک مرکزی که بنابه اشاره وظیفه اصلی وی حفظ قدرت خرید پول ملی می باشد به کدامین دلیل نظر بر افزایش برابری یا کاهش قدرت خرید ریال و اعلام دنبال کردن تک نرخی کردن نرخ برابری ارز و ریال را وعده می دهد. واقعیتی که این نیز خود در نظام اقتصادی حاکم امری غیر ممکن است.

کاهش قدرت خرید ریال و به تبع آن افزایش نرخ برابری ریال با انواع ارز بنا به اشاره دارای ریشه ای بودجه ای و به عبارت دیگر تورم رو به تشدید می باشد که هرگونه سخنی در نظام اقتصادی متمرکز دستوری دولتی درباره کاهش آن جز آب در هاون کوبیدن نیست. هرچند در همین شیوه اقتصادی مخرب نیز می توان با حذف یا کاهش برخی هزینه های زائد از جمله هزینه های حفظ استاندارد تصنعی زندگی برقرار و به بیان روشنتر حذف یارانه های بخشی عام و جایگزین کردن آن با کاهش هزینه زندگی گروه های کم درآمدی که قانوناً از پرداخت مالیات معاف می باشند و کاهش هزینه زندگی آنان از جمله وظایف دولت است، همراه با حذف هزینه های چند صد هزار میلیاردی غیر بودجه ای از تشدید آن کاست.

پایان سخن اینکه تغییر مستمر رئیس بانک مرکزی که هر از گاه عنوان و مورد اقدام قرار می گیرد بنابه تجربه نه در این زمینه اثر گذار است و نه می تواند اثرگذار باشد، زیرا اشکال اساسی واقعیتی ساختاری می باشد که حتا یک "سنترال بانکر" مجرب هم در نظام مخرب و فساد آفرین فقر آور متمرکز دستوری دولتی حاکم از توان تغییر آن برخوردار نیست. کاهش قدرت ریال ناشی از فرآیند مجموعه ایست که نمی تواند به صورت انتزاعی مورد اقدام قرار گیرد. و نه جز این.

اخبار کوتاه اتاق مشترک بازرگانی ایران و انگلیس:

برگزاری جلسه ماهانه هیئت مدیره اتاق مشترک

دویست و چهل و نهمین جلسه هیات مدیره اتاق مشترک بازرگانی ایران و انگلیس راس ساعت ۱۸ چهارشنبه پنجم شهریور با حضور کلیه اعضاء به استثنای آقایان رازقی و حمزه نژاد که هردو درگیر بیماری و ابستگان بودند و نتوانسته بودند همراه هیات عازم اردبیل شوند در اردبیل تشکیل و برگزار شد. در این جلسه بعد از ارائه گزارش کارکرد دبیرخانه در ماه پیش و تبادل اخبار اقتصادی کشور به ویژه در خصوص روابط اقتصادی ایران و انگلیس وارد دستور جلسه شد. نخستین مورد برگزاری همایش آموزشی اتاق بود که مقرر بود به عنوان همایش اتاق و دفتر شرکت پنتر برگزار شود، لکن به عنوان شرکت کننده در همایش کانون کار آفرینی اتاق تهران برگزار شد و از این رو بعد از تذکر به رئیس مرکز آموزش اتاق قرار شد از این پس از کانون کار آفرینی اتاق تهران برای حضور در برنامه های همایش اتاق دعوت بعمل نیاید. سپس آقای دکتر شیبانی قبول زحمت کردند گزارش برگزاری گردهمائی آزاد اعضاء در اردبیل را برای انعکاس در خبرنامه آماده نمایند که در همین شماره خبرنامه انعکاس خواهد یافت. در پی از مذاکره با اتاق ایران برای کمک به جابجائی دفتر دبیرخانه با واحدی بزرگتر مراتب به آگاهی هیات مدیره رسید و برخی اعضاء نیز آمادگی خود را برای کمک مالی در این زمینه به اتاق در صورت نیاز ابراز داشتند. درخصوص اعزام هیات به انگلیس در اواسط پائیز نیز با تاکید بر قائل شدن الویت به دارندگان روادید بحث و گفتگو شد. جلسه راس ساعت ۱۸ پایان یافت.

اطلاعیه

عضو محترم اتاق مشترک بازرگانی ایران و انگلیس

موضوع: چگونگی دریافت معرفی نامه اخذ ویزا

با احترام پیرو نامه شماره ۱۸۶-۱۰۱-۱۴۰۳؛ مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۲۸، و نظر به اینکه چند مورد از درخواست های ویزای ورود به انگلیس با وجود ارائه معرفی نامه از سوی اتاق مورد موافقت قرار نگرفته و علت ناشی از نتیجه بررسی محتوای پرسشنامه ها عنوان شده است، لذا مقتضی است اعضاء محترمی که برای درخواست ویزای ورود به انگلیس نیاز به دریافت معرفی نامه از سوی اتاق مشترک دارند، پیش از دریافت وقت و GWF مربوط، پرسشنامه تکمیلی را به رویت دبیرخانه اتاق برسانند تا در صورت نیاز به اصلاح یا کمک به تکمیل، به نحو مقتضی اقدام و براساس آن معرفی نامه مورد نظر صادر شود.

لازم به ذکر است که از این پس معرفی نامه به اعضاء محترمی ارائه می شود که پرسشنامه تکمیلی را برای تأیید پیش از دریافت وقت به دبیرخانه ارسال نمایند.

برگزاری جلسه های ماهانه کمیسیون های تخصصی اتاق مشترک

کمیسیون غذا، دارو، آرایشی و بهداشت: جلسه ماهانه این کمیسیون در مرداد ماه سال جاری به علت عدم حضور تعداد کافی اعضا در کمیسیون تشکیل و برگزار نشد.

کمیسیون گردشگری، محیط زیست و برنامه ریزی شهری و ساختمان: جلسه ماهانه این کمیسیون

در مرداد ماه سال جاری راس ساعت ۱۶ سه شنبه ۱۸ مرداد ماه با شرکت آقایان علی اکبر خدابخشی، رئیس کمیسیون، فرشید بندی، نایب رئیس و دبیر کمیسیون، میثم گواهی و سعید دالوند تشکیل و برگزار شد. دکتر شیبانی در سفر خارج بودند لذا با اطلاع قبلی در جلسه حضور نیافته بودند.

در این جلسه ابتدا هر یک از اعضاء درباره مسائل اقتصادی روز و رکود حاکم در حوزه کاری خود و اینکه چگونه از این بحران گذر

کنند بحث و تبادل نظر کردند. سپس آقای میثم گواهی در رابطه با مشکلات گردشگری و اینکه تابستان که فصل سفر می باشد و نسبت به همین فصل در سال گذشته رکود بی سابقه ای داشتند بیاناتی ایراد کرد. پس از آن طبق قرار جلسه قبل مبنی بر اینکه در هر نوبت یکی از اعضاء

مقاله ای در زمینه کاری خود در اختیار کمیسیون قرار دهد اولین مقاله را مهندس بندی در مورد تاریخ آب شرب در ایران برای مطالعه اعضای کمیسیون ارائه داد که مقرر شد اعضا پس از مطالعه نظرشان را به کمیسیون منعکس کنند. جلسه در ساعت ۱۸ پایان پذیرفت.

کمیسیون بازرگانی، صنایع غیرنفتی، مدیریت تحول اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی: جلسه ماهانه این کمیسیون در مرداد ماه سال جاری سه شنبه ۲۵ مرداد ماه سال جاری راس ساعت ۱۴ با شرکت خانم خیراللهی و آقایان علی نقیب، علیرضا مناقبی، امیرحسین پژوهی، سید رضی سید اصفهانی، محمد علی مقدم، پرویز شکرانی، محمود توتونچیان، سید جعفر موسوی، افشین نوبخت در دبیرخانه اتاق مشترک تشکیل و برگزار شد.

در این جلسه ابتدا طبق روال همیشگی تبادل اخبار اقتصادی و مسائل و مشکلات روز جامعه مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

سپس آقای نوبخت در خصوص بند ۲ صورتجلسه درخصوص آخرین تحولات و اقدامات بانک مرکزی انگلیس در مواجهه با رمز ارزها

توضیحات بسیار مفیدی ارائه نمودند و موارد مطروحه را به صورت یک پاور پوینت در گروه کمیسیون برای بهره برداری اعضای محترم به اشتراک گذاشتند. پس از آن مقرر شد با عنایت به اکثریت آمادگی افراد برای شرکت در اعزام گروه به لندن در تاریخ ۱۲ نوامبر اقدامات لازم و شایسته جهت بررسی و تخمین هزینه های اعزام هیات در تاریخ ۱۰ نوامبر از تهران به لندن صورت گیرد.

مقرر شد به پیشنهاد جناب آقای مقدم در خصوص دعوت رسمی از آقای سیف (ریاست سابق بانک مرکزی) برای حضور در یکی از جلسات کمیسیون با هماهنگی دکتر امینی، ریاست اتاق، و پس از تایید ایشان و دبیرخانه اقدامات برای دعوت نامبرده صورت گیرد.

در ادامه مقرر شد در خصوص بند ۳ با توجه به اکثریت و توافق اعضا محترم در مورد بند ۱، برنامه اجرایی اعضای محترم مشارکت و در خصوص اجرایی نمودن موضوع هماهنگی های لازم و شایسته با ریاست اتاق صورت پذیرد. چون موضوع دیگری نبود جلسه در ساعت ۳:۳۰ خاتمه یافت.

کمیسیون نفت، گاز، پتروشیمی و انرژی: چهارمین جلسه ماهانه کمیسیون نفت، گاز و پتروشیمی راس ساعت ۱۶ یکشنبه ۳۰ مرداد ماه به طور مجازی با شرکت آقایان سرمدی، واشقانی، غلامزاده، پناهی و مهدی نوروزی تشکیل و برگزار گردید.

در ابتدای جلسه، به روال همیشگی و طبق بند ۱ دستور جلسه اعضای حاضر در جلسه به تبادل آخرین اخبار و اطلاعات در زمینه نفت و گاز و پتروشیمی پرداختند. سپس اعضای کمیسیون در خصوص حوادث اخیر و فعال شدن مکانیسم ماشه یا همان اسنپ بک به تبادل نظر پرداختند. همچنین بحث حضور هیاتی از طرف کمیسیون نفت، گاز و پتروشیمی برای شرکت در نمایشگاه نفت و گاز آدیپک در ابوظبی مطرح شد که مقرر گردید مهندس سرمدی هماهنگی های لازم برای ارسال دعوتنامه و حضور هیات را با ریاست اتاق ایران و انگلیس انجام دهند. جلسه در ساعت ۱۵:۱۰ به پایان رسید.

خبرنامه شماره ۱۶۱ ویژه شهریور ۱۴۰۴
فهرست مطالب: سخن ماه، اخبار کوتاه اتاق های ایران و انگلیس و بریتانیا و ایران اخبار کوتاه اقتصادی ایران و جهان و گزارش ویژه

برگزاری گردهمایی آزاد اعضا در سفری پر بار و دلپذیر به اردبیل بی نظیر

هیات در دامنه باشکوه سبلان

در اجرای برنامه اجرائی سال جاری اتاق مشترک بازرگانی ایران و انگلیس و براساس برنامه ریزی دقیق به عمل آمده توسط دبیرخانه اتاق مشترک، هیات ۲۴ نفره اعضای اتاق راس ساعت ۸ صبح روز چهارشنبه ۵ شهریور ماه ۱۴۰۴ در راستای بازدیدهای دوره ای مصوب مجمع عمومی از فرودگاه مهر آباد با پرواز بسیار راحت و مطمئن شرکت ماهان عازم اردبیل شد و در فرودگاه اردبیل مورد استقبال مدیران اتاق بازرگانی و صنایع و معادن اردبیل قرار گرفت.

جلسه مشترک با هیات مدیره اتاق اردبیل

سپس بی درنگ عازم هتل ۵ ستاره زیبای "پاکاموز" که از قبل برای اقامت دو روزه رزرو شده بود شد. هیات پس از استقرار در هتل و استراحتی کوتاه عازم اتاق بازرگانی و صنایع و معادن اردبیل و مورد استقبال رئیس توانا و قدرتمند اتاق اردبیل، آقای پیرمودن، و معاونین و مدیران ایشان قرارگرفت. سپس در محل اتاق جلسه بسیار مفید و اثرگذاری با صاحبان صنایع، بازرگانان و فعالان اقتصادی و همکاران اتاق اردبیل برگزار شد که پس از خیر مقدم و معرفی اعضاء اتاق توسط جناب آقای پیرمودن، رئیس توانای اتاق اردبیل، و دکتر امینی، ریاست اتاق ایران و انگلیس، و صحبت های فی مابین اعضاء اتاق و اعضاء اتاق ایران و انگلیس و رد و بدل کردن اطلاعات بسیار مفید، جلسه بعد از حدود ۲ ساعت برای خاتمه یافت و عازم صرف ناهار شد.

هیات با توجه به فشردگی برنامه های تنظیمی بلافاصله پس از صرف ناهار عازم بازدید از جاذبه های دیدنی اردبیل از جمله بقعه تاریخی و بسیار زیبای شیخ صفی الدین اردبیلی گردید و با بازدید از کلیه گوشه و کنار بنای بقعه و گنبد های آن که گفته شد در سه دوره متفاوت تاریخی احداث شده است به تماشا پرداخت و در پایان بازدید هیات به استماع گزارش مسئول بقعه در خصوص تاریخ و ویژگی های این اثر پایدار و ذی قیمت گردشگری کشور که به حق به حفظ آن در حد ممکن تلاش شده است نشست.

خبرنامه شماره ۱۶۱ ویژه شهریور ۱۴۰۴
فهرست مطالب: سخن ماه، اخبار کوتاه اتاق های ایران و انگلیس و بریتانیا و ایران اخبار کوتاه اقتصادی ایران و جهان و گزارش ویژه

در پی هیات راهی بازدید از حمام های آب گرم سرعین و گردش داخل شهر زیبای اردبیل شد و در نهایت روز پر برنامه اول را در ساعت ۱۱ شب با برگشت به هتل به پایان رساند.

بر فراز قله سبلان

خبرنامه شماره ۱۶۱ ویژه شهریور ۱۴۰۴
فهرست مطالب: سخن ماه، اخبار کوتاه اتاق های ایران و انگلیس و بریتانیا و ایران اخبار کوتاه اقتصادی ایران و جهان و گزارش ویژه

صبح روز پنج شنبه هیات پس از صرف صبحانه بی نظیر در هتل (به خصوص سرشیر و عسل معروف اردبیل) باتوجه به قطع برق در شهرک های صنعتی بانهایت تاسف برنامه بازدید از واحدهای صنعتی که قرار بود صبح همین روز برگزار گردد انجام نشد و گروه راهی مشکین شهر و بازدید از شهر یتری، پل معلق، دامنه های سبلان با قله های سر به فلک کشیده اش شد. بعد از توقفی کوتاه در مهمانخانه دورنا ناهار را در رستوران محلی دورنا میهمان جناب پوریا زنوزی بود و پس از صرف نهار بسیار سالم و طبیعی و پیاده روی، روی پل معلق و توقف دلپذیری در یکی از باغات انگور بین راه عازم هتل شد و دومین روز اقامت هیات با دنیایی خاطره به پایان رسید.

گروهی از اعضای هیات در واحد صنعتی مهندس فتحی

صبح روز جمعه هفتم شهریور ماه هیات پس از صرف صبحانه در همراهی با راهنمایان بسیار پرمهر اتاق بازرگانی اردبیل عازم گردنه حیران شد که بی اغراق یکی از زیباترین و بیاد ماندنی ترین مناظر این سفر بود، با افسوس فراوان از جدائی قطعه ای از این بهشت بی همتای طبیعی خاک مقدسمان که در دوران قاجار اتفاق افتاده است، بنابه دعوت پیشکسوت قدیمی صنعت، آقای کمال فتحی، عازم شهر صنعتی ۲۰۰ هکتاری خصوصی ایشان شدیم که در تمام لحظات این بازدید همه گروه از دیدن اینهمه تلاش و فعالیت و قیافه پرمهر و پر احساس ایشان و ماشین آلات به روز صنعتی موجود در واحدهای فعال مجتمع انگشت حیرت به دهان گرفته و هزاران تحسین و تقدیر قلبی نثار این مرد بزرگ کردند که در تمام طول سفر به اتفاق رئیس پرمهر و توانمند اتاق همراه گروه بودند. در نهایت این سفر پر بار و پر خاطره که بیشتر از همه ناشی از محبت تک تک اعضای اتاق بازرگانی اردبیل، مردمان پرمهر و خون گرم اردبیل و طبیعت بکر و بی بدیل آن بود در ساعت ۸ بعدازظهر با بدرقه گرم آقای پیرمودن و آقای کمال فتحی در فرودگاه اردبیل به پایان رسید.
 تا باد چنین باد.

اخبار کوتاه اقتصادی ایران:

حالت نه جنگ نه صلح برای کشور خطرناک است

به گزارش خبرگزاری بی بی سی فارسی رهبر جمهوری اسلامی ایران در ملاقات با رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت حالت نه جنگ و صلح را خطرناک خواند و گفت «دشمن» قصد دارد چنین حالتی بر کشور حاکم شود، اما باید با «فضای کار و تلاش و امید» بر آن غلبه کرد.

آیت اله خامنه ای گفت: «در حل مشکلات نباید منتظر تحولات بیرونی بود؛ البته هرکس وظیفه ای در این زمینه دارد انجام می دهد اما باید با انگیزه و همت و امید و روحیه کار و تلاش، بر حالت نه جنگ نه صلح که دشمن

درصدد تحمیل آن است، غلبه کرد؛ چرا که این حالت برای کشور ضرر و خطر دارد.» او «معیشت» و «مسکن» را از مهمترین مسائل کشور دانست و از دولت خواست «افزایش بی ضابطه قیمت ها» را کنترل و برای «تامین به موقع کالاهای اساسی» اقدام کند. آقای خامنه ای گفت: «در باب معیشت مردم به گونه ای عمل کنید که مردم بتوانند حدود ده قلم کالای اساسی را بدون دغدغه افزایش قیمت تهیه کنند؛ نه اینکه قیمت ها امروز و فردا دو برابر شود.»

طرح حذف چهار صفر از پول ملی ایران و داستان بی پایان ریال و تومان

بهرنگ تاج دین
 خبرنگار اقتصادی بی بی سی فارسی

چند سالی است که چهار صفر اسکناس ها و ایران چک های جدید کم رنگ شده اند

قران، ریال، تومان، و دینار جدید و قدیم

سال ۱۳۰۸ در زمان سلطنت رضاشاه، دولت تصمیم گرفت واحد پول رسمی ایران را از قران به ریال تغییر دهد. این ریال معادل هزار دینار بود. باورش سخت است، ولی تقریباً ۱۴ سال پیش بود که هیأت دولت ایران برای اولین بار رسماً به حذف چهار صفر از پول ملی رأی داد. از آن زمان یعنی بهمن ۱۳۹۰ تا الان قیمت‌ها در ایران به طور متوسط حدود ۲۷ برابر شده و ۵۰۰ ریال آن زمان تقریباً معادل ۱۳۵۰۰ ریال این روزهاست. به عبارت دیگر تعداد ارقام برچسب قیمت بسیاری از اجناس یک یا دو رقم بیشتر از آن زمان است؛ ولی همچنان واحد پول رسمی ایران همان ریال مانده است. هر چند که احتمالاً این وضع به زودی تغییر کند. این هفته فاطمه مهاجرانی سخنگوی دولت گفت هیأت وزیران یکشنبه ۱۹ مرداد حذف چهار صفر از پول ملی و تغییر نام آن به تومان را تصویب کرده است. ولی درست یک هفته قبل رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس اعلام کرده بود که این کمیسیون با محتوای لایحه دیگری که از سال ۱۳۹۸ دست مجلس است، برای حذف چهار صفر از پول ایران موافقت کرده، ولی تصمیم گرفته به جای تومان، نام واحد پول جدید هم ریال باشد. اگر در نهایت مجلس در نظرش اصرار کند، «ریال جدید» معادل ده هزار ریال یا هزار تومان فعلی خواهد بود. هر ریال جدید هم به صد، بلکه احتمالاً باعث می‌شود یک قرن اختلاف ادبیات مردم و حکومت‌های ایران درباره پول باز هم ادامه پیدا کند.

بازار مسکن ایران با جنگ ۱۲ روزه ایران و اسرائیل دستخوش چه تغییراتی شد؟

بی‌بی‌سی، سعید توفیقی

خانه‌های مناطق لوکس شمال تهران به دلیل رشد مطمئن قیمت ناشی از تورم، سال‌ها هدف سرمایه‌گذاری برای افراد ثروتمند بود

بازار مسکن ایران که در سال‌های اخیر جهش مستمر و افسارگسیخته قیمت‌ها را تجربه کرده بود، در روزهای بعد از جنگ ۱۲ روزه فصل جدیدی را آغاز کرد.

این بازار که مدت‌ها با رکود دست به گریبان بود، پس از جنگ ۱۲ روزه با افت قیمت‌ها در بعضی مناطق به دلیل افزایش فشار عرضه و کاهش تقاضا روبرو شد؛ هر چند کاهش تقاضا به دلایلی که عمده‌ترین آن به پائین آمدن قدرت خرید متقاضیان برمی‌گردد، جدید نیست. اما حملات اسرائیل به بسیاری از نقاط پایتخت، تخلیه ناگهانی این شهر و نگرانی از حملات مجدد، به رکود بیشتر این بازاردامن زد و باعث مایوس شدن بیشتر فروشندگان شد. این وضعیت، خانه‌هایی را که برای فروش عرضه شده بود اما ماه‌ها بدون مشتری مانده است را بیش از پیش متاثر کرد.

بازار داغ کشف ماینرها در روزهای گرم و بی‌برق ایران

دکل‌های برق در ایران

فرن تقی‌زاده بی‌بی‌سی

ایران روزهای سختی را می‌گذراند. نه آب دارد نه برق. بسیاری از شهروندان، بسته به شهر محل زندگی‌شان، در گرمای شدید یک تا چند نوبت در روز را در بی‌برقی سپری می‌کنند. در این روزهای گرم و تاریک اما انگار بازار رمزارز همچنان داغ و روشن است. رسانه‌های ایرانی تقریباً هر روزه خبرهایی از کشف دستگاه‌های ماینر «غیرمجاز» منتشر می‌کنند. ۱ شهریور ۱۴۰۴ مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق استان قزوین از کشف و ضبط ۷۴ دستگاه غیرمجاز استخراج رمزارز خبر داد. یوسف اینانلو گفته: «بخشی از علل ناترازی انرژی به دستگاه‌های غیرمجاز استخراج رمزارز به شبکه مربوط است.»

او در مورد میزان استفاده این ماینرها توضیح داده که هر دستگاه ماینر با مصرف ۵/۳ کیلووات ساعت، روزانه ۸۴ کیلووات ساعت انرژی استفاده می کند که با توجه به مصرف ماهانه متوسط هر خانه بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ کیلووات ساعت، به گفته این مسئول هر دستگاه استخراج رمزارز، معادل برق مصرفی ۱۰ واحد مسکونی انرژی مصرف می کند.

اخبار کوتاه اقتصادی جهان:

سقوط ۱۰ درصدی ارزش دلار در نیمه نخست ۲۰۲۵؛
اسکناس سبز در گرداب سیاست های ترامپ؛
آیا عصر دلار به پایان رسیده است؟

اکوایران: در حالی که ارزش دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار داخلی کشور رو به افزایش است، این ارز کاهش چشمگیری را در برابر سبدهی از رقبای خود در بازار جهانی ثبت کرده است. دلیل اصلی این اتفاق آن است که سیاست های اقتصادی و تجاری دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا اعتماد سرمایه گذاران به اسکناس سبز را به عنوان یک پناهگاه امن کاهش داده است. به گزارش اکوایران، دلار آمریکا بدترین عملکرد خود در نیمه اول سال را از ۱۹۷۳ ثبت کرده است؛ سیاست های اقتصادی و تجاری دونالد ترامپ سرمایه گذاران جهانی را بر آن داشت تا درباره میزان سرمایه گذاری خود در ارز غالب جهان تجدیدنظر کنند. بر اساس گزارشی از فایننشیل تایمز، شاخص دلار آمریکا که قدرت آن را در برابر سبدهی از ۶ ارز رقیب دلار از جمله پوند، یورو و ین می سنجد، تا به حال در سال ۲۰۲۵ بیش از ۱۰ درصد کاهش یافته که بدترین شروع سال از زمان پایان سیستم برتون وودز با پشتوانه طلا است. دلار؛ قربانی اصلی سیاست های ترامپ

به گفته فرانچسکو پزوله، تحلیلگر بازار ارز در شرکت خدمات مالی آی ان جی، دلار به قربانی اصلی سیاست های پرنوسان ترامپ تبدیل شده است؛ جنگ های تعرفه ای رئیس جمهوری

آمریکا نیاز گسترده دولت به استقراض و نگرانی درباره استقلال فدرال رزرو، جذابیت دلار را به عنوان یک دارایی امن برای سرمایه گذاران تضعیف کرده است. شاخص دلار در روز سه شنبه نیز به دنبال افزایش نگرانی ها درباره لایحه مالیاتی «بزرگ و زیبا»ی دونالد ترامپ حدود ۰,۴۵ درصد کاهش یافت. انتظار می رود این قانون مهم در طول دهه آینده حدود ۳,۲ تریلیون دلار به بدهی ایالات متحده اضافه کند؛ مساله ای که نگرانی هایی درباره پایداری استقراض واشنگتن ایجاد کرده و سبب خروج سرمایه از بازار خزانه داری آمریکا شده است.

بدترین عملکرد دلار از ۱۹۷۳:
کاهش شدید دلار سبب شد تا این ارز بدترین عملکرد در نیمه اول سال را از ۱۹۷۳ ثبت کند و به ۱۵ درصد برسد. این کاهش همچنین ضعیف ترین عملکرد ۶ ماهه دلار از سال ۲۰۰۹ تاکنون محسوب می شود.
کاهش ارزش دلار، پیش بینی های گسترده در ابتدای سال را نیز نقش بر آب کرد؛ پیش بینی هایی که معتقد بودند جنگ تجاری ترامپ خسارت بیشتری بر اقتصادهای خارج از آمریکا وارد می کند و با دامن زدن به تورم داخلی، دلار را در برابر ارزهای رقیبش تقویت می کند.
رشد یورو در سایه ضعف دلار:
این درحالی است که یورو که چندین بانک وال استریت کاهش ارزش آن و برابری اش با دلار را پیش بینی می کردند، با رشد ۱۳ درصدی به ۱,۱۷ دلار رسیده است؛ چراکه سرمایه گذاران بر ریسک های رشد در بزرگترین اقتصاد جهان تمرکز کردند. آنهم در شرایطی که تقاضا برای دارایی های امن، از جمله اوراق قرضه آلمان افزایش یافته است.
فشار فزاینده بر جایگاه سنتی دلار:
به گفته اندرو بالز، مدیر ارشد سرمایه گذاری در گروه پیمکو، هیچ تهدید معناداری برای جایگاه دلار به عنوان ارز ذخیره جهانی وجود ندارد؛ اما این بدان معنا نیست که دلار آمریکا نمی تواند کاهش قابل توجهی را تجربه کند. او به تغییر رویکرد سرمایه گذاران جهانی برای پوشش ریسک ناشی از دارایی های دلاری اشاره کرد؛ اقدامی که خود موجب فشار بیشتر بر ارزش دلار می شود.
تقویت انتظارات از کاهش نرخ بهره فدرال رزرو:
افزایش انتظارات از کاهش نرخ بهره فدرال رزرو در سال جاری با هدف تقویت اقتصاد نیز از عوامل محرک کاهش ارزش دلار بوده است. به طوری که معاملات آتی حاکی از حداقل پنج مرحله کاهش نرخ بهره تا پایان سال آینده هستند.

تقویت انتظارات از کاهش نرخ بهره فدرال رزرو نیز به سهام آمریکا کمک کرد تا نگرانی درباره تنش‌ها در خاورمیانه را کنار بگذارند و به بالاترین رکود خود دست یابند. ولی کاهش ارزش دلار به این معناست که شاخص S&P ۵۰۰ در زمان سنجش بازدهی‌ها با یک ارز مشترک، از رقبای خود در اروپا عقبتر بماند.

تردید در کارکرد دلار به عنوان پناهگاه امن: سرمایه‌گذاران بزرگ، از صندوقهای بازنشستگی گرفته تا مدیران خزانه داری بانکهای مرکزی، تمایل خود برای کاهش ریسک سرمایه‌گذاری در دلار و دارایی‌های آمریکا را ابراز کرده‌اند و این سوال را مطرح می‌کنند که آیا این ارز همچنان پناهگاهی در برابر نوسانات ارز است یا خیر.

ترامپ به چراغ قرمز دموکرات‌های آمریکا رسید

همزمان با مذاکرات وزیرخزانه‌داری آمریکا، با مقامات چینی دراسپانیا، دموکرات‌های آمریکا ترامپ را برای توافق تجاری که تولید چین را محدود می‌کند، تحت فشار قرار می‌دهند.

به گزارش ایسنا، بر اساس نامه‌ای که اعضای دموکرات کمیته امور چین، مجلس نمایندگان روز جمعه به «اسکات بسنت» و دیگر مقامات ارشد تجاری ارسال کردند، هرگونه توافق تجاری دوجانبه باید شامل مقررات اجباری برای پکن جهت کاهش ظرفیت مازاد صنعتی باشد. چین کالاهای تولیدی بسیار بیشتری نسبت به آنچه در داخل کشورش مصرف می‌شود را تولید می‌کند و این امر باعث افزایش حجم صادرات به خارج از کشور و جنگ قیمت‌ها در داخل شده است. همزمان با اینکه مقامات چینی بارها ادعاهای آمریکا در مورد ظرفیت بیش از حد را رد کرده‌اند، پکن در برخی بخش‌ها، کارزارایی علیه تورم منفی و جنگ قیمت‌ها آغاز کرده است. اسکات بسنت و «جیمیسون گریر»، نماینده تجاری آمریکا که در این نامه به همراه «هاوارد لوتنیک»، وزیر بازرگانی، مورد خطاب قرار گرفته‌اند، روز یکشنبه مذاکراتشان را در مادرید با یک تیم چینی به رهبری «هی لیفنگ»، معاون نخست وزیر چین، آغاز کردند.

نامه اعضای کمیته منتخب مجلس نمایندگان در امور چین که استدلال‌های مطرح شده توسط دولت بایدن، به ویژه جانت یلن، وزیر سابق خزانه‌داری را تکرار می‌کند، بعید است که دولت جمهوری‌خواه دونالد ترامپ را تحت تاثیر قرار دهد. با این حال، این نامه عمق نگرانی در مورد چین در واشنگتن را برجسته می‌کند که توافق دو حزبی نادری است.

در این نامه با اشاره به نام رسمی چین آمده است استفاده تاریخی و مخرب جمهوری خلق چین از تولید بیش از حد ساختاری برای پیشبرد رشد اقتصادی، هزینه‌ای غیرقابل انکار برای صنعت، اشتغال و ثبات بازارهای بین‌المللی در آمریکا به همراه دارد.

دو اقتصاد بزرگ جهان برای تبدیل آتش‌بس در مورد تعرفه‌های سه رقمی که ماه میلادی گذشته به مدت ۹۰ روز تمدید شد، به یک توافق تجاری پایدار برای رسیدگی به شکایاتی از فتنانیل و کسری تجاری آمریکا گرفته تا مالکیت اپلیکیشن ویدئویی تیک‌تاک، تلاش کرده‌اند.

در این نامه آمده است که باید به ظرفیت اضافی در مذاکرات پرداخته شود و از صنایع فولاد و پل‌های خورشیدی چین به عنوان نمونه‌هایی یاد می‌شود که در آنها گسترش عظیم عرضه با موجی از صادرات همراه شد که مشاغل و صنعت را در آمریکا و مناطق دیگر تضعیف کرد.

در این نامه آمده است که دولت آمریکا همچنین باید از نگرانی ناشی از صادرات برای متحدان و شرکا بهره‌برد و با آنها برای ایجاد یک واکنش بین‌المللی به ظرفیت مازاد چین همکاری کند. در این نامه با اشاره به ابزار سیاست اقتصادی مورد علاقه دولت ترامپ، اضافه شده که این امر مستلزم یک رویکرد متعادل‌تر در قبال تعرفه‌هاست.

بر اساس گزارش رویترز، دولت ترامپ، تعرفه‌هایی را بر متحدان نزدیکش مانند کره جنوبی و ژاپن اعمال کرده است، اگرچه برخی از این تعرفه‌ها متعاقبا در ازای تعهدات سرمایه‌گذاری یا کاهش متقابل تعرفه‌ها کاهش یافته است.

طلای جهانی برای نفس‌گیری در قله ایستاد

قیمت طلا در معاملات روز دوشنبه ۲۴ شهریور بازار جهانی تحت تاثیر تمرکز سرمایه‌گذاران بر نشست هفته جاری فدرال رزرو آمریکا و پیش بینی کاهش نرخ بهره توسط فدرال رزرو ثابت ماند و نزدیک به بالاترین رکوردش در نوسان بود.

به گزارش ایسنا، بهای هر اونس طلا برای تحویل فوری بدون تغییر ماند و در سطح ۳۶۳۶ دلار و ۷۳ سنت ثابت ماند. هر اونس طلا

در بازار معاملات آتی آمریکا برای تحویل در دسامبر، با ۰٫۲ درصد کاهش، ۳۶۷۳ دلار و ۶۰ سنت معامله شد. ارزش شاخص دلار آمریکا ۰٫۱ درصد افزایش یافت و طلا را برای خریداران خارجی گران‌تر کرد.

داده‌های منتشر شده دانشگاه میشیگان در روز جمعه گذشته، نشان داد که احساسات مصرف‌کننده در آمریکا تحت تاثیر نگرانی‌ها در مورد شرایط کسب‌وکار، بازار کار و تاثیر تورم بر چشم‌انداز اقتصادی برای دومین ماه متوالی در سپتامبر، کاهش یافته است.

خبرنامه شماره ۱۶۱ ویژه شهریور ۱۴۰۴
فهرست مطالب: سخن ماه، اخبار کوتاه اتاق های ایران و انگلیس و بریتانیا و ایران اخبار کوتاه اقتصادی ایران و جهان و گزارش ویژه

داده‌های تورمی که پنجشنبه گذشته منتشر شد، اندکی بالاتر از انتظارات بود اما فعالان بازار تا حد زیادی معتقدند که این امر مانع از آن نخواهد شد که فدرال رزرو آمریکا از کاهش نرخ بهره به میزان یک چهارم درصد که به طور گسترده در روز چهارشنبه پیش‌بینی شده بود، اجتناب کند. جلسه سیاست‌گذاری فدرال رزرو هفته جاری، در بحبوحه چالش‌هایی از جمله اختلاف حقوقی بر سر رهبری آن و تلاش‌ها برای تایید نامزد پیشنهادی دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا، برای عضویت در هیئت مدیره برگزار خواهد شد. سرمایه‌گذاران، موضع فدرال رزرو در مورد نگرانی‌های بازار کار و خطرات اقتصادی گسترده‌تر را از نزدیک زیر نظر خواهند داشت. «اسپی‌دی‌آر گلد تراست»، بزرگترین صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس با پشتوانه طلا در جهان، اعلام کرد که دارایی‌هایش ۰٫۳۲ درصد کاهش یافته و از ۹۷۷٫۹۵ تن روز پنجشنبه گذشته به ۹۷۴٫۸۰ تن در روز جمعه رسیده است.

طبق گزارش رویترز، مقامات آمریکایی و چینی روز یکشنبه در مادرید، اولین روز مذاکرات خود را در مورد روابط تجاری پرتنش خود در بحبوحه درخواست‌های واشنگتن از متحدانش برای وضع تعرفه بر واردات کالا از چین به دلیل خرید نفت روسیه توسط این کشور به پایان رساندند. در همین حال، ترامپ روز یکشنبه، گفت: مایل به اعمال تحریم علیه روسیه است اما اروپا باید به شیوه‌ای متناسب با آمریکا عمل کند. در بازار سایر فلزات ارزشمند، بهای هر اونس نقره بدون تغییر ماند و در سطح ۴۲ دلار و ۱۸ سنت ثابت ایستاد، بهای هر اونس پلاتین با ۰٫۸ درصد افزایش، ۱۴۰۲ دلار و ۲۵ سنت معامله شد و هر اونس پالادیوم ۰٫۳ درصد کاهش یافت و به ۱۱۹۳ دلار و ۷۵ سنت رسید.

آیا بانک جدید سازمان همکاری شانگهای می تواند سلطه مالی آمریکا را به چالش بکشد؟

رهبران شرکت کننده در اجلاس سازمان همکاری شانگهای

تامر لام-بخش مانیتورینگ بی بی سی

در بزرگ‌ترین اجلاس رهبران سازمان همکاری شانگهای که در شهر بندری تیانجین چین برگزار شد، طرح ایجاد بانک توسعه این سازمان نهایی شد؛ طرحی که چین سال‌ها برای تحقق آن تلاش کرده بود.

رسانه‌های چینی معتقدند بانک توسعه سازمان همکاری شانگهای می‌تواند به کشورهای عضو در تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی کمک کند، همکاری اقتصادی میان چین و آسیای مرکزی را تسریع بخشد و دامنه طرح «کمربند و جاده» چین را در منطقه گسترش دهد. رسانه‌ها گزارش دادند که با وجود مخالفت‌های پیشین روسیه، تحریم‌های غرب علیه مسکو بر سر جنگ اوکراین باعث شد کرملین موضع خود را تغییر دهد. ایران که با تهدید تحریم‌های تازه روبه‌روست، از تأسیس این بانک پشتیبانی کرده و آن را فرصتی برای دور زدن محدودیت‌های مالی غرب می‌داند. رسانه‌ها این بانک جدید را ابزاری برای مقابله با سلطه مالی غرب، تقویت نفوذ بین‌المللی پول ملی چین و حرکت به سوی چندقطبی‌شدن نظام مالی جهانی توصیف کردند، هرچند به موانعی مانند تردید هند و تهدیدهای آمریکا نیز اشاره شده است.

بانک سازمان همکاری شانگهای چیست و چه خواهد کرد؟

وانگ یی، وزیر خارجه چین، «تأسیس سیاسی» این بانک را یکی از هشت دستاورد اجلاس سازمان همکاری شانگهای توصیف کرد و گفت که پیشنهاد چین «سرانجام به نتیجه رسیده است». او افزود این بانک بستری تازه برای همکاری چندجانبه در اوراسیا فراهم می‌کند و توسعه زیرساختی، اقتصادی و اجتماعی کشورهای عضو را پیش خواهد برد؛ دستاوردی که به گفته او «موفقیتی برای همه اعضا و منطقه به شمار می‌آید». ایده تأسیس بانک سازمان همکاری شانگهای نخستین بار در سال ۲۰۱۰ از سوی چین مطرح شد، اما تلاش‌ها برای ایجاد آن تنها در سال ۲۰۲۵ شتاب گرفت. امسال در نشست وزرای دارایی و روسای بانک‌های مرکزی در ژوئن «پیشرفت قابل توجهی» حاصل شد و در نشست وزرای خارجه در ژوئیه نیز «توافقی اصولی» به دست آمد. رسانه‌های چینی بر این باورند که دشواری‌های تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی در کشورهای عضو دارای منابع فراوان، نشان‌دهنده ضرورت ایجاد بانک سازمان همکاری شانگهای است؛ بانکی که می‌تواند روند همگرایی اقتصادی منطقه‌ای میان اعضا را سرعت بخشد. رسانه دولتی «دِ پیپر» با اشاره به منابع سرشار روسیه و قزاقستان از جمله نفت، گاز طبیعی، زغال‌سنگ و سنگ آهن، این کشورها را دارای «چشم‌اندازهای امیدبخش توسعه» دانست، اما کمبود سرمایه برای پروژه‌های زیربنایی را مانعی جدی عنوان کرد. چالش مشابهی نیز در تاجیکستان، قرقیزستان و ازبکستان دیده می‌شود که برای تحقق اهداف توسعه ملی خود در حوزه‌های برق‌آبی، منابع معدنی و انرژی به سرمایه‌گذاری گسترده نیاز دارند. روزنامه حزبی مستقر در پکن «بیجینگ نیوز» در سرمقاله‌ای نوشت که حمایت مالی بانک جدید از پروژه‌های زیربنایی فرامرزی در حوزه‌هایی چون انرژی، حمل‌ونقل و ارتباطات، مستقیماً موجب تقویت تجارت منطقه‌ای، تسهیل سرمایه‌گذاری و شتاب‌بخشی به همگرایی اقتصادی میان اعضای سازمان همکاری شانگهای خواهد شد.

در این گزارش آمده است که این بانک می‌تواند تجارت و سرمایه‌گذاری میان چین و کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای را آسان‌تر کند؛ اقدامی که دامنه طرح «کمربند و جاده» چین را در سراسر اوراسیا گسترش می‌دهد و ثبات و امنیت انرژی چین و دیگر اعضا را تضمین می‌کند. به نوشته این روزنامه، برای آنکه این بانک با «بانک توسعه نوین» بریکس اشتباه گرفته نشود، بهتر است مقر آن در آسیای مرکزی باشد و تمرکز اصلی‌اش بر تأمین مالی پروژه‌های بزرگ زیرساختی انرژی و حمل‌ونقل قرار گیرد.

چرا این طرح در دستور کار قرار گرفت؟

روزنامه مالی دولتی «سکیوریتیز تایمز» گزارش داد که هرچند ایده بانک توسعه سازمان همکاری شانگهای نخستین بار در سال ۲۰۱۰ از سوی پکن مطرح شد، اما برخی کشورها به دلیل اولویت دادن به تقویت امنیت منطقه‌ای در آن زمان با این طرح مخالفت کردند.

روسیه پیش‌تر با ایجاد بانک سازمان همکاری شانگهای مخالفت کرده و ترجیح داده بود بانک توسعه اوراسیا متعلق به خود را گسترش دهد. همچنین «د پیپر» به اختلاف منافع چین و روسیه اشاره کرد و نوشت که پکن در پی گسترش همکاری‌های اقتصادی با آسیای مرکزی است تا واردات انرژی خود را متنوع کند، در حالی که مسکو سازمان همکاری شانگهای را ابزاری برای تقویت مزیت‌های سنتی اقتصادی‌اش در منطقه می‌بیند.

جنگ روسیه و اوکراین باعث شد اروپا و آمریکا تحریم‌های گسترده‌ای علیه مسکو اعمال کنند و همین امر روسیه را به تسریع سیاست «چرخش به شرق» واداشت. روزنامه «ساوت چاینا مورنینگ پست» به نقل از یک پژوهشگر چینی نوشت که در نتیجه، موضع کرملین نسبت به بانک سازمان همکاری شانگهای نرم‌تر شده است.

سرمقاله «بیجینگ نیوز» خاطرنشان کرد تحریم‌های غرب علیه روسیه نشان داد «سلاح مالی» چه قدرتی دارد و وابستگی شدید به نظم مالی غربی چه خطرهایی به همراه می‌آورد. این روزنامه بر لزوم ایجاد سازوکارهای نوین مالی برای مقابله با «سلطه مالی غرب» و در صورت نیاز دور زدن تحریم‌های غرب علیه اعضای سازمان همکاری شانگهای تأکید کرد.

در این گزارش بر این نکته تأکید شد که بانک سازمان همکاری شانگهای می‌تواند به ابزاری برای چندقطبی‌سازی نظام مالی جهان تبدیل شود. «بیجینگ نیوز» نوشت که این بانک می‌تواند مأموریت سازمان را از تمرکز صرف بر مسائل امنیتی به همکاری اقتصادی گسترش دهد و نفوذ بین‌المللی آن را تقویت کند. همچنین انتظار می‌رود که این بانک با کاهش وابستگی به ارزهای غربی مانند دلار و یورو و تقویت نقش پول ملی چین در منطقه، به حرکت نظام مالی جهان به سمت چندقطبی شدن شتاب بخشد.

لی رویسی از آکادمی علوم اجتماعی چین تأکید کرد که امروز شرایط برای تأسیس یک بانک چندجانبه جدید «بیش از هر زمان دیگری مهیا» است.

مواضع دیگر بازیگران چیست؟

رسانه‌های چینی گزارش دادند که ایران، که خود تحت تحریم‌های غرب قرار دارد، از تأسیس بانک توسعه سازمان همکاری شانگهای حمایت می‌کند. به نوشته گوانچا، محمدرضا فرزین، رئیس بانک مرکزی ایران، در سفر ژوئن خود به چین و حضور در نشست وزرای دارایی و روسای بانک‌های مرکزی این سازمان گفت که بانک سازمان همکاری شانگهای و زیرساخت‌های مربوط به تسویه ارزی و تأمین مالی می‌تواند کشورها را از «یک‌جانبه‌گرایی دیرینه در نظام مالی بین‌المللی» رها کرده و فرصت‌های تازه‌ای برای توسعه کشورهای منطقه فراهم کند.

پیمان صالحی، تحلیلگر سیاسی ایرانی، در روزنامه «ساوت چاینا مورنینگ پست» نوشت که پیوستن ایران به سازوکارهای مالی سازمان همکاری شانگهای برای «بقا زیر فشار تحریم‌های جدید» حیاتی است. او افزود که بانک سازمان همکاری شانگهای می‌تواند به «سپر سیاسی» برای تهران تبدیل شود؛ سپری که هم استقامت ایران را به افکار عمومی داخلی نشان می‌دهد و هم به قدرت‌های خارجی پیام می‌دهد که تحریم‌ها دیگر نمی‌توانند ایران را وادار به تبعیت کنند. کشورهای آسیای مرکزی عضو سازمان همکاری شانگهای، از جمله قزاقستان، قرقیزستان و ازبکستان، از ایجاد بانک جدید حمایت کرده‌اند و در حال بررسی پروژه‌های مشترکی در زمینه‌هایی مانند انرژی پاک و مقابله با تغییرات اقلیمی هستند که به پشتیبانی مالی گسترده نیاز دارد.

تحلیلگران روسی نیز در رسانه‌های چینی از تشکیل این بانک استقبال کردند. الکساندر لوکین از آکادمی علوم روسیه در روزنامه «چاینا دیلی» تأکید کرد که برخی اعضای سازمان همکاری شانگهای با «تحریم‌های سنگین و ناعادلانه غرب» روبه‌رو هستند و دیگر اعضا هم از تحریم‌های ثانویه نگران‌اند. او ایجاد این بانک را اقدامی «به‌موقع و مهم» دانست.

در گفت‌وگو با نسخه چینی اسپوتنیک، خبرگزاری دولتی روسیه، ماسلوف آلکسی الکساندروویچ از دانشگاه دولتی مسکو گفت بانک سازمان همکاری شانگهای برای اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری و ایجاد سازوکار مطمئن تسویه ارزی ضروری است.

او افزود این بانک تازه سازمان را «برای بسیاری از کشورها بسیار جذاب» می‌کند و پیش‌بینی کرد که در سال‌های آینده کشورهای جنوب شرق آسیا نیز به آن خواهند پیوست.

استفن اندگوا، مدیر اجرایی اندیشکده «گفت‌وگوهای جنوب-جنوب» در نایروبی، در روزنامه «چاینا دیلی» نوشت که آفریقا با «کمبود زیرساخت و هزینه بالای سرمایه» روبه‌رو است و بانک سازمان همکاری شانگهای نوید یک الگوی مالی را می‌دهد که «از قید و بندهای سخت‌گیرانه وام‌دهندگان سنتی آزادتر است».

با وجود حمایت‌ها، گوانچا با استناد به گزارشی در «ساوت چاینا مورنینگ پست» هشدار داد که سیاست خارجی چندجانبه هند می‌تواند مانعی جدی باشد. این گزارش به نقل از یک اندیشکده در دهلی نوشت که هند می‌کوشد با این رویکرد «جاه‌طلبی‌های منطقه‌ای چین را مهار کند و در عین حال روابط مهم تجاری خود با پکن را حفظ کند».

گوانچا همچنین به واکنش احتمالی آمریکا اشاره کرد و یادآور شد که دونالد ترامپ پیش‌تر تهدید کرده بود اگر کشورهای بریکس از طرح ایجاد ارزی جایگزین دلار آمریکا دست نکشند، تعرفه‌هایی تا ۱۰۰ درصد علیه آن‌ها اعمال خواهد کرد.

گزارش ویژه:

اشاره:

تحریریه خبرنامه الکترونیکی اتاق مشترک گزارش ویژه این شماره خبرنامه را با توجه به اهمیت آگاهی از مکانیزم ماشه و اثر آن بر اقتصاد ایران، گزارشی را که بی بی سی فارسی در این زمینه تدوین و مخابره کرده است برای آگاهی خوانندگان انتخاب و در پی نشر می نماید.

سایه مکانیزم ماشه بر اقتصاد ایران؛ چه تحریم‌هایی بر می‌گردد و چه تاثیری می‌گذارد؟

دوماه بعد از حمله اسرائیل به ایران، جمهوری اسلامی در یکی از پیچیده‌ترین و بحرانی‌ترین مقاطع تاریخ خود قرار دارد. از یک سو با پیامدهای جنگ ۱۲ روزه، بحران بی‌سابقه امنیتی و آسیب جدی به برنامه هسته‌ای خود روبروست و از سوی دیگر با تهدید بازگشت تحریم‌های سازمان ملل به دلیل همان برنامه هسته‌ای.

در حالی که وضعیت اقتصادی کشور در هفت سال گذشته، زیر فشار تحریم‌های سنگین آمریکا روز به روز وخیم‌تر می‌شود، اکنون سه کشور اروپایی امضاکننده توافق برجام هشدار داده‌اند که اگر تا پایان ماه اوت راه‌حل دیپلماتیکی برای برنامه هسته‌ای ایران پیدا نشود، سازوکاری را برای بازگرداندن

تحریم‌های بین‌المللی فعال خواهند کرد که در توافق برجام پیش‌بینی شده و با نام «مکانیسم ماشه» شناخته می‌شود.

چنین فرآیندی می‌تواند در نهایت قطعنامه‌های شورای امنیت را که پیش از برجام علیه ایران تصویب شده بود، دوباره فعال کند و تمام تحریم‌های بین‌المللی سازمان ملل را برگرداند. اما در شرایطی که ایران همین الان با یکی از سخت‌گیرانه‌ترین تحریم‌های جهان از سوی آمریکا روبه‌رو است، بازگشت تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل چه تفاوتی ایجاد خواهد کرد؟ آیا این اقدام صرفاً نمادین است یا می‌تواند تأثیرهای عملی بر اقتصاد، سیاست و جایگاه بین‌المللی ایران داشته باشد؟

مکانیسم ماشه چیست؟

مکانیسم ماشه یا اسنپ‌بک، یکی از سازوکارهای بحث‌برانگیز مندرج در برجام است که در قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل در سال ۲۰۱۵ برای اجرای این توافق هم گنجانده شده است. هدف از این سازوکار، ایجاد ابزاری برای بازگرداندن سریع و بدون مانع تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران در صورت نقض تعهدات هسته‌ای از سوی تهران است.

بر اساس این مکانیسم، هر یک از کشورهای باقی‌مانده در برجام شامل چین، روسیه، فرانسه، بریتانیا، آلمان می‌توانند در صورت مشاهده «نقض اساسی» از سوی ایران، موضوع را به شورای امنیت گزارش دهند. آمریکا در سال ۲۰۱۸ از این توافق خارج شد و در عمل از نظر حقوقی قابلیت فعال کردن این سازوکار را از دست داد.

پس از ثبت شکایت، شورای امنیت ۳۰ روز فرصت دارد تا قطعنامه‌ای برای ادامه تعلیق تحریم‌ها تصویب کند. اما اگر چنین قطعنامه‌ای تصویب نشود، تحریم‌های پیشین به صورت خودکار بازمی‌گردند. این بازگشت بدون نیاز به رای‌گیری جدید و بدون امکان وتو از سوی اعضای دائم خواهد بود. این تحریم‌ها در واقع با فعال شدن دوباره شش قطعنامه پیشین شورای امنیت بر می‌گردد: قطعنامه‌های شماره ۱۶۹۶، ۱۷۳۷، ۱۷۴۷، ۱۸۰۳، ۱۸۳۵ و ۱۹۲۹ که بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰ در دوره ریاست جمهوری محمود احمدی‌نژاد تصویب شدند.

مکانیسم ماشه به هر یک از اعضای باقی‌مانده در برجام قدرتی بالقوه و یک‌جانبه برای بازگرداندن تحریم‌ها می‌دهد.

آمریکا در سال ۲۰۲۰ تلاش کرد این مکانیسم را فعال کند، اما به دلیل خروج رسمی‌اش از برجام در سال ۲۰۱۸، سایر اعضا این اقدام را فاقد مشروعیت دانستند. اکنون با نزدیک شدن به تاریخ انقضای

فعال کردن این مکانیسم در اکتبر ۲۰۲۵، سه کشور اروپایی تهدید فعال کردن آن را علیه ایران مطرح کرده‌اند.

وضعیت فعلی تحریم‌ها با «فشار حداکثری» آمریکا

از سال ۲۰۱۸، پس از خروج دولت آمریکا از برجام در دوره اول ریاست جمهوری دونالد ترامپ، ایران تحت شدیدترین تحریم‌های ایالات متحده قرار گرفت که در دولت جو بایدن نیز ادامه یافت. تحریم‌های آمریکا تقریباً تمام بخش‌های کلیدی اقتصاد ایران را هدف قرار داده است: از صادرات نفت و گاز گرفته تا بانکداری، بیمه، کشتیرانی، فلزات، خودروسازی، فناوری، و حتی صنایع غذایی و دارویی.

بانک مرکزی ایران، شرکت ملی نفت، شرکت ملی نفتکش، و ده‌ها نهاد دیگر در فهرست تحریم‌های وزارت خزانه‌داری آمریکا قرار دارند. همچنین بانک‌های ایرانی از دسترسی به سیستم پیام‌رسانی مالی سوئیفت محروم شده‌اند.

اما آنچه به محدودیت‌های وضع‌شده از سوی آمریکا ابعاد بین‌المللی می‌دهد، تحریم‌های ثانویه است که بر اساس آن شرکت‌ها و نهادهای غیرآمریکایی در صورت همکاری با ایران، از دسترسی به بازار آمریکا محروم می‌شوند.

این تهدید، با وجود آن که الزام قانونی بین‌المللی ندارد، باعث شده بسیاری از شرکت‌های اروپایی، آسیایی و حتی منطقه‌ای از بیم مجازات آمریکا از هر گونه داد و ستد با ایران خودداری کنند.

در نتیجه، الان صادرات نفت ایران به صورت پنهانی و عمدتاً از طریق مسیرهای غیررسمی و با تخفیف، به چین انجام می‌شود. تجارت غیرنفتی نیز عمدتاً محدود به کشورهای همسایه و شرکای سیاسی خاص شده است. سرمایه‌گذاری خارجی تقریباً متوقف شده و دسترسی ایران به ارزهای خارجی به شدت محدود است.

در چنین شرایطی، ایران برای حفظ حداقلی از تجارت خارجی، به شبکه‌های غیررسمی، معاملات تهاتری، استفاده از ارزهای غیردلاری و همکاری با کشورهایمانند چین، روسیه و برخی کشورهای منطقه متکی است. اما این راهکارها، تنها بخشی از فشار را کاهش داده‌اند و اقتصاد ایران که به گفته کارشناسان همزمان دچار بحران جدی مدیریت است، همچنان با رکود، تورم بالا و کاهش ارزش پول ملی روبرو است.

مکانیسم ماشه؛ تثبیت انزوای ایران

با در نظر گرفتن شدت تحریم‌های موجود آمریکا علیه ایران، به ویژه تحریم‌های ثانویه که در عمل جنبه‌ای بین‌المللی به این محدودیت‌ها می‌دهد، فعال‌سازی مکانیسم ماشه ممکن است صرفاً

اقدامی نمادین به نظر بیاید. اما این سازوکار می‌تواند لایه‌ای جدید، الزام‌آور و چندجانبه از فشار را بر ساختار اقتصادی، سیاسی و امنیتی ایران تحمیل کند.

تفاوت اصلی میان تحریم‌های فعلی و آنچه مکانیسم ماشه باز می‌گرداند، در ماهیت حقوقی، دامنه اجرایی و اجماع بین‌المللی آن نهفته است.

فرهاد علوی، حقوقدان و کارشناس امور مالی و بانکی، به بی‌بی‌سی فارسی گفت «با وجود آن که چارچوب تحریم‌های سازمان ملل، خیلی کم‌رنگ‌تر از تحریم‌هایی است که آمریکا در حال حاضر علیه ایران اجرا می‌کند، ولی نکته اینجاست که تمام اعضای سازمان ملل موظف به اعمال تحریم‌های این سازمان علیه ایران هستند».

تحریم‌های فعلی عمدتاً از سوی آمریکا و بر اساس قوانین داخلی این کشور اعمال شده‌اند. با وجود اثربخشی این سیاست، شماری از کشورهای بزرگ مانند چین و روسیه، این تحریم‌ها را فاقد مشروعیت بین‌المللی می‌دانند.

در مقابل، اجرای تحریم‌هایی که بر پایه قطعنامه‌های شورای امنیت و مطابق فصل هفتم منشور ملل متحد اعمال می‌شوند، برای تمام ۱۹۳ کشور عضو سازمان ملل الزام‌آور است. در نتیجه، کشورهای که تاکنون با استناد به غیرقانونی بودن تحریم‌های آمریکا با ایران همکاری می‌کردند، در صورت بازگشت تحریم‌های سازمان ملل، با یک تعهد حقوقی بین‌المللی روبه‌رو خواهند شد.

به گفته علی واعظ، مدیر پروژه ایران در گروه بین‌المللی بحران، «وارد شدن به فصل هفت منشور سازمان ملل ایران را یک کشور یاغی در سطح بین‌المللی قلمداد خواهد کرد که خروجی برای آن متصور نیست. این مسئله فقط سمبولیک نخواهد بود و موضوعی است که بسیار مهم است».

تأثیر بر صادرات نفت و تجارت خارجی

اگرچه تحریم‌های سازمان ملل به طور مستقیم صادرات نفت ایران را ممنوع نمی‌کنند، اما بازگشت آن‌ها از طریق مکانیسم ماشه، عملاً صادرات نفت و تجارت خارجی ایران را وارد مرحله‌ای جدید از محدودیت و انزوا می‌کند.

در حال حاضر، ایران بخش قابل توجهی از نفت خود را به صورت غیررسمی و با تخفیف‌های سنگین به چین صادر می‌کند. این صادرات از طریق شبکه‌ای پیچیده از نفتکش‌های «خاموش»، تغییر پرچم، تغییر مبدا محموله‌ها، و معاملات تهاثری یا یوانی انجام می‌شود. چین، به عنوان بزرگ‌ترین خریدار نفت ایران، تاکنون با تکیه بر روابط راهبردی با تهران و در غیاب اجماع بین‌المللی، به این واردات ادامه داده است.

اما با فعال شدن مکانیسم ماشه، فضای حقوقی این تجارت تغییر می‌کند. شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی نفتکش، و بانک مرکزی ایران بار دیگر در فهرست تحریم‌های اتحادیه اروپا قرار خواهند گرفت. به این ترتیب هرگونه همکاری با این نهادها - از جمله ارائه خدمات بیمه، کشتیرانی، سوخت‌رسانی، تعمیرات بندری، و حتی خدمات مالی- برای شماری از کشورها ممنوع خواهد شد. بانک‌های چینی نیز که تاکنون با استفاده از کانال‌های محدود و غیردلاری در تسویه حساب‌های نفتی با ایران مشارکت داشتند، ممکن است به دلیل فشارهای حقوقی و سیاسی، از این تعاملات عقب‌نشینی کنند. این موضوع می‌تواند باعث شود حتی اگر چین همچنان مایل به خرید نفت ایران باشد، مسیرهای پرداخت و حمل‌ونقل آن به شدت پرهزینه، پرریسک و محدود شود.

در کنار نفت، تجارت غیرنفتی ایران نیز تحت تاثیر قرار خواهد گرفت. بسیاری از کالاهای وارداتی ایران - از جمله مواد اولیه صنعتی، ماشین‌آلات، قطعات الکترونیکی و حتی برخی اقلام دارویی - از طریق مسیرهای غیرمستقیم و با واسطه وارد کشور می‌شوند. بازگشت تحریم‌های سازمان ملل، با الزام بعضی کشورها به بازرسی محموله‌ها، توقیف کالاهای مشکوک و ممنوعیت ارائه خدمات به شرکت‌های ایرانی، می‌تواند این مسیرها را نیز مسدود کند.

در نتیجه، اگرچه صادرات نفت ایران ممکن است به طور کامل متوقف نشود، این وضعیت نه تنها می‌تواند درآمد ارزی ایران را کاهش می‌دهد، بلکه چشم‌انداز بازگشت به بازار جهانی نفت را نیز از بین می‌برد.

فرهاد علوی معتقد است که بازگشت تحریم‌های بین‌المللی در وضعیت کنونی ممکن است به سقوط اقتصاد ایران منجر شود. آقای علوی به بی‌بی‌سی فارسی گفت: «با وجود محدودیت‌های شدید فعلی ایران پارسال نزدیک ۷/۳ میلیارد یورو با اتحادیه اروپا تجارت داشته است [میزان صادرات اتحادیه به ایران بر اساس آمار رسمی اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۴]. فرض کنید اگر این میزان به نصف کاهش پیدا کند، به هیچ وجه رقم کمی در تجارت خارجی ایران نیست.»

بازگشت تحریم‌های تسلیحاتی و هسته‌ای

یکی از مهم‌ترین تفاوت‌ها، دست کم روی کاغذ، بازگشت تحریم‌های تسلیحاتی و موشکی است. بر اساس برجام، تحریم فروش و خرید تسلیحات متعارف برای ایران در سال ۲۰۲۰ منقضی شد و محدودیت‌های موشکی نیز در سال ۲۰۲۳ پایان یافت. اما با فعال شدن مکانیسم ماشه، این تحریم‌ها دوباره برقرار می‌شوند.

ایران نه تنها از خرید سلاح از کشورهایمانند روسیه یا چین منع می‌شود، بلکه فروش تسلیحات نیز ناقض قطعنامه‌های شورای امنیت محسوب خواهد شد. همچنین، هرگونه فعالیت مرتبط با

موشک‌های بالستیک دارای قابلیت حمل کلاهک هسته‌ای، ممنوع و قابل پیگرد بین‌المللی خواهد بود. این ممنوعیت‌ها، برخلاف لحن قطعنامه ۲۲۳۱، الزام‌آور و قابل اجرا هستند. همچنین تمام فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی هسته‌ای ایران مجدداً مطابق قطعنامه‌های شورای امنیت، غیرقانونی تلقی خواهند شد. قطعنامه‌های قدیمی که با فعال‌سازی مکانیسم ماشه دوباره به اجرا در می‌آیند، ایران را ملزم به تعلیق تمام پروژه‌های غنی‌سازی اورانیوم، بازفرآوری و آب سنگین می‌کنند.

پیامدهای دیپلماتیک

فعال‌سازی مکانیسم ماشه، عملاً پایان توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ را رقم خواهد زد. این اقدام، نه تنها امید به احیای برجام را از بین می‌برد، بلکه روابط ایران با اروپا را نیز به شدت تیره خواهد کرد. عباس عراقچی، وزیر خارجه ایران، هم در مصاحبه با روزنامه فرانسوی لوموند گفت: «استفاده از مکانیسم ماشه اثری مشابه حمله نظامی دارد. چنین اقدامی از نگاه ما به منزله خاتمه ایفای نقش فرانسه و اروپا در موضوع برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز ایران است». شماری از مقام‌های ایرانی هم هشدار داده‌اند که در صورت بازگشت تحریم‌های سازمان ملل، جمهوری اسلامی ممکن است از پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای خارج شود. کشورهای اروپایی که در مقاطعی تلاش می‌کردند نقش میانجی میان ایران و آمریکا را ایفا کنند، با فعال‌سازی مکانیسم ماشه، عملاً در صف تحریم‌کنندگان قرار می‌گیرند. این تغییر موضع، می‌تواند فضای دیپلماسی را به طور کامل مسدود کند و ایران را به سمت انزوای بیشتر سوق دهد.

توقیف و بازرسی کشتی‌ها و محموله‌ها

تحریم‌های سازمان ملل به کشورهای عضو اجازه می‌دهد کشتی‌های ایرانی یا محموله‌هایی را که مشکوک به حمل تسلیحات یا مواد مرتبط با برنامه هسته‌ای یا موشکی هستند، توقیف کنند. این مجوز می‌تواند به افزایش توقیف کشتی‌های ایرانی در آب‌های بین‌المللی یا بنادر خارجی منجر شود و مسیرهای قاچاق و دور زدن تحریم‌ها را دشوارتر کند.

به گفته علی واعظ، مدیر پروژه ایران در گروه بین‌المللی بحران، با بازگشت تحریم‌های سازمان ملل «بازرسی و توقیف کشتی‌های ایرانی بر روی آب‌های آزاد بر اساس قوانین بین‌المللی نه تنها لازم الاجرا بلکه قانونی خواهد بود و این مسئله قطعاً بر میزان نفتی که ایران می‌تواند به چین بفروشد تاثیر خواهد گذاشت؛ ممکن است آن را به صفر نرساند اما میزان آن را کاهش خواهد داد.»

بازگشت تحریم‌های بین‌المللی پایه قانونی بسیار قوی‌تری برای رهگیری محموله‌های ایرانی حامل تسلیحات یا مواد هسته‌ای/موشکی در اختیار آمریکا و شرکایش می‌گذارد. به عنوان مثال، اگر ایران

خبرنامه شماره ۱۶۱ ویژه شهریور ۱۴۰۴
فهرست مطالب: سخن ماه، اخبار کوتاه اتاق های ایران و انگلیس و بریتانیا و ایران اخبار کوتاه اقتصادی ایران و جهان و گزارش ویژه

تلاش کند موشک‌ها یا پهپادها را برای نیروهای نیابتی‌اش در خاورمیانه ارسال کند، نیروی دریایی یا مقام‌های بندری در سراسر جهان طبق قوانین بین‌المللی مجاز به توقیف این محموله‌ها به عنوان کالای قاچاق خواهند بود.
